

Με την *Απάρνηση*, που πρόσφατα κυκλοφόρησε, ο Άρης Μαραγκόπουλος ολοκληρώνει την «τριλογία των κολυμπητών», μια μυθιστορηματική αποτύπωση της Ελλάδας της κρίσης. Προηγήθηκαν το *Φλλοττ, φλλοτ, φλλοσσστ* (2020) και το *Ω! Τι υπέροχη εκδρομή* (2023). Από τη σκοτεινή ιστορία των πρώτων χρόνων της κρίσης και της παρέας των ηλικιωμένων κολυμβητών του (2012-2016), ο Μαραγκόπουλος ανοίγει τον φακό της αφήγησής του και φτιάχνει μια τοιχογραφία της Ελλάδας των τελευταίων χρόνων όπου ιστορικά γεγονότα και καταστάσεις συμπλέκονται με τις ζωές των επινοημένων ηρώων της μυθοπλασίας, διατηρώντας την ίδια βαρύτητα μέσα στο μυθιστόρημα, εμπλουτίζοντας τα μεν τις δε. Συγγραφέας που πάντα δοκιμάζει και πειραματίζεται με τη φόρμα, την ίδια στιγμή που αναμετριέται με την Ιστορία, ο Μαραγκόπουλος επιλέγει στην *Απάρνηση* μια αποσπασματική αφήγηση, σαν στιγμιότυπα, για να αποδώσει το fast-track και fast forward παρόν μας. Φτιάχνει έτσι έναν οδηγό κατανόησης, αλλά και επιβίωσης σε δύσκολους καιρούς.

Με την Απάρνηση ολοκληρώνεται η «τριλογία των κολυμπητών» ή «τριλογία της κρίσης». Σ' αυτήν οι μυθιστορηματικοί ήρωες και οι επινοημένες ιστορίες τους τοποθετούνται στο ζέον παρόν και οι ζωές τους διασταυρώνονται διαρκώς με σημαντικά γεγονότα και καταστάσεις του σήμερα. Πώς φέρνουμε την πραγματικότητα, και μάλιστα το παρόν, στη λογοτεχνία; Στην Απάρνηση μάλιστα, επιλέγεις μια διαφορετική φόρμα, πιο αποσπασματική, πιο κινηματογραφική με έναν τρόπο. Πώς υπηρετεί αυτή η φόρμα την αφήγηση ενός πολυπρισματικού παρόντος;

Το παρόν στη λογοτεχνία εμφανίζεται μόνο του, απρόσκλητα. Στον βαθμό που, στη συνείδηση του συγγραφέα, αυτό το παρόν προκαλεί, ενοχλεί, εκμεταλλεύεται, επιτίθεται, βιάζει την πραγματικότητα. Το παρόν, εξάλλου, είναι φτιαγμένο από το παρελθόν, προοικονομεί το μέλλον, εμπριέχει μια δυναμική που, στο επίπεδο της μυθοπλασίας, επιτρέπει τη συγκριτική ανάγνωση των πραγμάτων, έως και τη μπρεχτική αποστασιοποίηση, γεγονός που το βρίσκω θαυμάσιο. Με άλλα λόγια: να εκμεταλλεύεσαι την οικειότητα, το εύλογο και το τετελεσμένο, που φαινομενικά χαρακτηρίζει το παρόν, με στόχο να αναδείξεις το ανοίκειο, το παράλογο και το ατέλεστο που ισχύει κατά τη δική σου υπόθεση, αποτελεί σπουδαία πρόκληση. Τελικά η αναμέτρηση με το παρόν σημαίνει αναμέτρηση του συγγραφέα με την Ιστορία.

Αλλά η συγγραφή του παρόντος ως μυθοπλασία αποτελεί δύσκολη υπόθεση. Αν σε ενδιαφέρει, βεβαίως, να γράψεις λογοτεχνία και όχι δοκίμιο. Αυτό το εγχείρημα απαιτεί να σχεδιάσεις πρωτίστως τη φόρμα. Γενικώς πιστεύω ότι η φόρμα κάθε έργου δηλώνει πάντα το περιεχόμενό του, όποιο κι αν είναι αυτό. Αν δεν εντοπίσεις πρώτα τη φόρμα όπου σμιλεύεται πειστικά η ιστορία σου και αφεθείς απλώς στην καταγραφή/περιγραφή των πραγμάτων, αν δεν παλέψεις με τη φόρμα που το ίδιο το θέμα σου προτείνει, αν δεν αφουγκραστείς με ποιο συγκεκριμένο τρόπο το παρόν, σου απευθύνεται, σου φωνάζει ή σου ψιθυρίζει, το μυθιστόρημά σου δεν πρόκειται να πείσει/αγγίξει τον αναγνώστη. Κάτι ακόμα ως προς αυτό: η μυθοποίηση του παρόντος περιλαμβάνει ορισμένη ευθύνη του γράφοντος, διότι εσύ πλάθεις αλλά το παρόν στέκεται εκεί μπροστά σου, βοά, κραυγάζει, διαμαρτύρεται, κλαυθμηρίζει ή τραντάζεται κατά περίπτωση, ναι, τεράστια ευθύνη.

Τώρα ως προς την κινηματογραφική φόρμα: το παρόν μας είναι μια ταινία που τρέχει fast forward. Ήδη στον εικοστό αιώνα ο ζωγραφικός πίνακας (που απαιτεί τον αργό χρόνο του αναστοχασμού) παραχώρησε τη θέση του στον κινηματογράφο. Το κατακερματισμένο παρόν, το «μοντέρνο» εκφράστηκε πειστικά ως ταινία. Σήμερα το παρόν είναι ένα fast track βίντεο. Δεν χωνεύεται το παρόν μας, δεν αφομοιώνεται, δεν υποβάλλεται σε αργό στοχασμό, σε περίσκεψη. Υπάρχει η ανάγκη να το σταματήσεις, να το διακόψεις, καμιά φορά και να το διαλύσεις στα εξ'ων συντίθεται μήπως και συλλάβεις καλύτερα τη ροή, την αιτία της ροής, τις συνέπειες της ξέφρενης ροής. Αυτό που ανέφερα πιο πριν: το θέμα υποβάλλει τη φόρμα. Πιο σωστά: μέσα από αυτή τη φόρμα μπορούμε πιο υποφερτά να κατανοήσουμε το θέμα, το βάρβαρο παρόν μας. Ελπίζω.

Μέσα από τις σελίδες του μυθιστορήματος περνούν με δύο τρόπους κάποιες λογοτεχνικές (κυρίως) αναφορές. Η μία είναι τα μότο, που μάλιστα ζητάς εκ προοιμίου από τον αναγνώστη να μην τα προσπεράσει, η άλλη είναι τα κεφάλαια με τον τζουϊσικής καταγωγής τίτλο «Επιφάνεια» και τις αιφνίδιες εμφανίσεις νεκρών. Σε ποιους δρόμους μας οδηγούν αυτές οι αναφορές; Πώς συμπληρώνουν τη μυθιστορηματική αφήγηση;

Δεν ζούμε μόνοι μας. Δεν ζούμε μόνο στον παρόντα χρόνο. Δεν αισθανόμαστε, δεν σκεφτόμαστε, δεν επιβιώνουμε ανεξάρτητα, πέρα από τον πολιτισμό που μας ανατρέφει, πέρα από τους ανθρώπους που συναντήσαμε, πέρα από τις γνώσεις μας, εμπειρικές και δόκιμες, πέρα από την κουλτούρα στην οποία, είτε μας αρέσει είτε όχι, συνεισφέρουμε με ό,τι κάνουμε. Αυτό είναι το νόημα. Κάθε στιγμή μας εγγράφεται στην παγκόσμια συνείδηση των πραγμάτων. Να μην το ξεχνάμε αυτό. Επαναλαμβάνω: δεν είμαστε μόνοι, με κάθε έννοια το λέω αυτό. Επομένως: τόσο οι Επιφάνειες όσο και τα μότο δηλώνουν αφενός αυτή τη διαπιστωμένη βεβαιότητα αλλά αφετέρου και την υπόμνηση ενός μέτρου, μιας σταθεράς, ενός locus maternus, μιας φυσικής μητρίδας που καθορίζει την ύπαρξή μας. Λειτουργούν, δηλαδή, όπως ο χορός στην τραγωδία ή όπως οι δευτερεύοντες ήρωες στον Σέξπιρ, σαν να λένε «μην ξεχνάς αναγνώστη, ό,τι κι αν συμβαίνει, είσαι άνθρωπος, ένα κομμάτι ύλης με αποταμιευμένη γνώση σ' αυτή τη γη. Δεν ξεφεύγεις απ' αυτό». Καλό είναι, να μην το ξεχνάμε. Στα προηγούμενα δύο μυθιστορήματα της σειράς υπάρχουν παρόμοιοι σηματοωροί: στο *Φλλοστ*, *φλλοστ*, *φλλοσσστ* (κεφ. «Χαμηλό βαρομετρικό»), είναι ο ιπτάμενος κέλης που επιτρέπει στον αναγνώστη να δει «αφ' υψηλού» την ανθρώπινη θνητότητα, στο *Ω! Τι υπέροχη εκδρομή!* (κεφ. «Intermezzo») ο κατάλογος με τα παγκόσμια γεγονότα που τρέχουν εκ παραλλήλου προς την κεντρική αφήγηση.

Ας περάσουμε τώρα στα πρόσωπα της τριλογίας, και πρώτα στις ηρωίδες της. Ξεκινώντας από την Ινέθ στο Φλλοστ, φλλοστ, φλλοσσστ, οι γυναίκες είναι πιο σύνθετες ως χαρακτήρες, πιο δυνατές, πιο ώριμες, πιο ελεύθερες, παίρνουν σε μεγαλύτερο βαθμό τη ζωή τους στα χέρια τους, προστατεύουν με λύσσα τους δικούς τους. Ακόμη και οι αρνητικές ηρωίδες σου, όπως η Ανδριανή, τα καταφέρνουν καλύτερα από τους άντρες ομοίους τους. Τι σημαίνει αυτή η γυναικεία δύναμη, στο θετικό και ίσως στο αρνητικό της;

Οι γυναίκες είναι πιο ικανές από τους άντρες. Σε όλα. Ανέκαθεν το πίστευα αυτό, γι' αυτό και στις ιστορίες μου ανέκαθεν κυριαρχούν ηρωίδες που το εκφράζουν. Η Φλώρα στη *Μανία με την Άνοιξη*, η Μπέτι στο *Χαστουκόδεντρο*, η Λόρα στο *Πολ & Λόρα*, *ζωγραφική εκ του φυσικού*, δεν είναι αυτό που στερεότυπα αποκαλούμε «δυναμικές» γυναίκες. Όχι, είναι κάτι βαθύτερο,

πιο ανθρώπινο, τολμώ να πω, με κίνδυνο να φανώ μεταφυσικός, πιο συμπαντικό. Επειδή, ταυτοχρόνως, επιμένω πολύ στην ανατρεπτική δύναμη του έρωτα (εδώ κινδυνεύω να φανώ απλοϊκός, δεν πειράζει, παραμένω παιδί εκείνου του γνωστού Μάη) κάποιες φορές ο συνδυασμός αυτών των δύο πεποιθήσεων σε παλαιότερα βιβλία μου παρερμηνεύτηκε. Για να έρθω όμως στην *Απάρνηση*, το ωρίμασμα γυναικών όπως η Μιράντα και η Φραγκίσκη, που, στα προηγούμενα δύο βιβλία της Τριλογίας είχαν ήσσονες ρόλους, καθώς και η παρουσία νέων ηρωίδων, όπως της Μελέμ και της Ιουλίας, θαρρώ ότι, επίσης, αποτελούν μια απήχηση του καιρού μας, του παρόντος όπως τουλάχιστον το αντιλαμβάνομαι εγώ ότι εξελίσσεται κατά τα μνημονιακά χρόνια.

Στην Απάρνηση δίνεις μεγάλο βάρος στην εργασία, κυρίως στην εργασία του τεχνίτη, με μια μαρξιστική προσέγγιση θα έλεγα αφενός, ως μια μη αλλοτριωμένη, προκαπιταλιστική εργασία, και αφετέρου ως μια κιβωτό γνώσης. Τη συνδέεις και με τον τίτλο του βιβλίου, με μια απάρνηση, κάτι που χάνεται. Πράγματι, σήμερα, το χειροποίητο, το προϊόν του τεχνίτη, γίνεται προϊόν πολυτελείας, ενώ οι πολλοί αρκούμαστε στη βιομηχανοποιημένη γρήγορη μόδα, στα κινέζικα γκάτζετ, σε προϊόντα πανομοιότυπα, χωρίς ταυτότητα, χωρίς τόπο καταγωγής. Ορίζει αυτό το πνεύμα της εποχής μας;

Ο άνθρωπος σκέφτεται με τα χέρια του. Ο κατάλογος με τους τεχνίτες, τους μάστορες, τους χειροτέχνες, τους παλιούς δασκάλους της πέτρας, του ξύλου του σίδηρου και του χαλκού, τους καλλιεργητές και τους εργάτες σε χώμα και στη θάλασσα συγκροτεί μια κιβωτό ζωτικής γνώσης αιώνων, ένα λαϊκό πανεπιστήμιο. Γενιές ολόκληρες μαθήτευσαν στο άγνωστο, στην αλήθεια και στην ομορφιά μέσα σ' αυτό το πανεπιστήμιο. Δεν αναφέρομαι εδώ στη φολκλορική πλευρά του ζητήματος, το διευκρινίζω αυτό στο μυθιστόρημα. Γράφω εκεί (σ. 183-185): «Κάθε τσαγκάρης που συνταξιοδοτείται, κάθε ναυπηγός που τα παρατάει εξαντλημένος από τη βίαιη εγκαθίδρυση του πλαστικού στην τέχνη του, κάθε υφάντρα που μεταλλάσσεται σε τουριστικό μαγαζί folk art, κάθε καλλιεργητής ντομάτας που εγκαταλείπει τους ιθαγενείς σπόρους για να πετύχει τα φανταχτερά πλην άνοστα πλεονεκτήματα που του υπόσχονται οι σπόροι της Bayer-Monsanto άθελά του καταστρέφει τη λαϊκή αποταμίευση αιώνων, σκοτώνει το αρχέτυπο της ανθρώπινης κοινοτικής ζωής».

Θεωρώ πως αυτό το κεφάλαιο εξηγεί πολλά. Δεν μπορώ να τα εξηγήσω καλύτερα. Θα μου επιτρέψεις να παραθέσω ένα μεγαλύτερο απόσπασμα: «Η απάρνηση γεννάει φτώχεια. Ό,τι απαρνιέσαι εσύ, ό,τι δεν καλλιεργείς εσύ, ό,τι αφήνεις στην άκρη, το χρειάζεσαι. Αργά ή γρήγορα. Εξ ανάγκης, επομένως, το «εισάγεις», το φέρνεις από το Άπιαστο, Απρόσωπο, Εργοστάσιο του ξένιου παντός. Εκεί όπου σε τεράστια κλίμακα συσσωρεύεται, ταξινομείται, μεταλλάσσεται εδώ και δεκαετίες η γνώση που κάποτε αποταμιευόταν στην ψυχή του τσαγκάρη και του φούρναρη, της υφάντρας και του πετροπελεκητή, ο σπόρος που καλλιεργούσαν από γενιά σε γενιά οι αγρότες, οι τεχνικές που είχαν επινοήσει στη μικρή τους κλίμακα οι κανατάδες και οι μαραγκοί, τα πολύτιμα κρυπτογραφημένα μηνύματα που αντάλασσαν στην κοινότητά τους. Όλη αυτή η παλιά γνώση που πηγάζει από τον αρχετυπικό πυρήνα της κοινότητας υφαρπάζεται όπως τα μάρμαρα του Έλγιν, πριν καλά καλά το συνειδητοποιήσει κανείς. Συσσωρεύεται, ταξινομείται, μεταλλάσσεται και επανεισάγεται από το made in wherever Εργοστάσιο ως κάτι που δήθεν εξυπηρετεί περισσότερο. Ως «μοντερνιά», δηλαδή, ενώ πρόκειται για την ξαναφτιαγμένη, τυποποιημένη, κακοσιδερωμένη παλιά σου Παράδοση. Κάπως έτσι μαραζώνει η ανεξαρτησία ενός λαού. Το προσδόκιμο της ύπαρξής του. Όταν ένας λαός απαρνιέται αλαζονικά το λαϊκό πανεπιστήμιό του, όταν παραχωρεί την κάλυψη των παντοίων αναγκών του στο πολυεθνές Εργοστάσιο, εξ ορισμού

καταλήγει να εξαρτιέται από αυτό. Χάνει ως σύνολο την ικανότητα της κοινοτικής σκέψης και της συνδιαλλαγής, χάνει τους εμπειρικούς διαύλους της ζωής, χάνει τον παραγωγικό εαυτό του. Πεθαίνει, σβήνει απ' τον χάρτη όπως τα αφρόνιστα, καμένα δάση της χώρας του. Άπαξ και εγκαταλείπεται το λαϊκό πανεπιστήμιο τη θέση του παίρνει η αφασική τυφλότητα, η ακαλλιέργητη σκέψη, η εντελής άγνοια του κάλλους, η επίπλαστη είδηση, η βία ως πανάκεια. Σήμερα οι απαίδευτοι άνθρωποι –κοιτάξτε τι συμβαίνει παντού– μαθητεύουν αβοήθητοι στο άχρηστο, στο αναλώσιμο τίποτε: αυτοκίνητο, ποδόσφαιρο, τηλεόραση, πορνό, γκάτζετς, τζόγος, αμερικάνικη βία, easy money, fast food, fast fuck, fast read, αυτό συναντά κανείς στα ερείπια του λαϊκού πανεπιστημίου. Φτωχαίνουμε απελπιστικά. Μαραζώνουμε. Πεθαίνουμε ως δούλοι».

Που συμπληρώνεται, θα πω, και στο μυθιστόρημα και στην πραγματικότητα, από την καταστροφή της φύσης, το αδηφάγο real-estate, τον all-inclusive τουρισμό, την Αθηναϊκή Ριβιέρα, τους άορατους επενδυτές της Ανάφης, αλλά και από τους πολέμους, τη γενοκτονία σε ζωντανή μετάδοση στη Γάζα, από την Ουκρανία, το Νταρφούρ, τους πνιγμένους πρόσφυγες της Μεσογείου; Η τριλογία παρακολουθεί και αποτυπώνει την κλιμάκωση της βαναυσότητας και του κυνισμού της εποχής μας.

Αυτή ακριβώς είναι η ανάγνωση της Τριλογίας. Αυτή είναι η πραγματικότητα. Ακριβώς αυτή. Ζούμε με ενοχές που δεν είναι δικές μας ως να είναι δικές μας. Ζούμε ως μάρτυρες γεγονότων που τα πάντα πασχίζουν να μας βεβαιώσουν ότι δεν είναι δικά μας – φτάνει να μπορούμε να τη βολέψουμε κι αυτόν τον μήνα, φτάνει να μπορούμε να εξασφαλίσουμε ένα φτηνό αεροπορικό ταξιδάκι στην Πράγα (μένοντας σε airbnb που καθιστούν δυσπρόσιτα τα ενοίκια για τους εκεί κατοίκους), λησμονώντας συνέχεια, χάνοντας συνέχεια τον στόχο, κοιτώντας συνέχεια προς τα μέσα, βυθίζοντας εαυτούς ακόμα και στις τέχνες με την απόκρυφη ελπίδα να ξεχάσουμε το Νταρφούρ, τη Γάζα, το Κονγκό, την Πύλο, τα Τέμπη. Εν πλήρη συγχύσει, αθώοι. Εν πλήρη απαρνήσει της αληθινής ζωής, ένοχοι.

Σε όλα αυτά, απαντά το κοινόβιο που δημιουργούν οι ήρωές σου, ήδη από το δεύτερο μυθιστόρημα της τριλογίας. Μια συνάντηση γενεών, που με τη συνεργασία και την αλληλοδιδασκαλία αναζητά έναν τρόπο αντίστασης στην επέλαση της βαρβαρότητας.

Κάποιοι έχουμε μεγαλώσει με την Αλεξάνδρα Κολοντάι και, το κυριότερο, με το πρωτοπόρο για την εποχή του (και όχι μόνο) μυθιστόρημα του Νικολάι Τσερνισέφσκι, *Τι να κάνουμε;* (1862). Η ελευθερία να απολαμβάνει κανείς ανεμπόδιστα τις απλές χαρές της ζωής, τη δουλειά του, το φαΐ, το ποτό, το κορμί, είτε είναι άντρας είτε γυναίκα, είτε είναι ηλικιωμένος είτε όχι· η ελευθερία να ζει, τελικά, μια αξιοπρεπή ζωή πέρα από τις αστικές συμβάσεις της συμβίωσης – αυτό, το λαϊκό όραμα του Τσερνισέφσκι για τη σοσιαλιστική / κοινοβιακή κοινωνία, πολύ κοντά στο πνεύμα του φημισμένου *Δικαιώματος στην Τεμπελιά* (1880) του Πολ Λαφάργκ, είναι και δικό μου πρότυπο. Θεωρώ αναπόφευκτη τη συνεργασία των γενεών, αναπόφευκτη τη συγκρότηση κοινοβίων ως θυλάκων επιβίωσης και αντίστασης. Όσα υπουργεία τραμπικιάς οικογένειας κι αν φτιαχτούν, αυτό είναι το μέλλον.

Στο τρίτο κεφάλαιο της Εκδρομής, του δεύτερου μυθιστορήματος της τριλογίας, χαρακτηρίζεις την κατάσταση στην οποία ζούμε από το 2012 και μέχρι σήμερα “ένα σάβανο ωσάν πηγμένος τραχανάς” ή και με μια λέξη ως σαβανοτραχανά. Ομολογώ ότι έκτοτε χρησιμοποιώ συχνά τη λέξη, ακόμη χειρότερα την αισθάνομαι. Τι συνιστά ο ελληνικός σαβανοτραχανάς σήμερα, το 2025, και πώς αντιστεκόμαστε σε αυτόν; Και τελικά, ποιοι αντιστεκόμαστε;

Πολλοί αναγνώστες, με έχουν διαβεβαιώσει ότι βιώνουν παρόμοια συναισθήματα να «πλακώνουν» τη ψυχή τους. Η έκφραση αυτή δηλώνει, εμφανώς, την ψυχολογική πίεση σε ατομικό επίπεδο και την κοινωνική σε συλλογικό, καταστάσεις, δηλαδή, που αισθάνεται ο πολίτης αυτής της χώρας απέναντι στην ελληνική εκδοχή του τραμπικού, σιδερόφρακτου κράτους. Κυρίως την αδυναμία του πολίτη να αντισταθεί σ' αυτή τη βαριά, ασήκωτη ως βρομερό σάβανο συνθήκη συλλογικά, μέσα από ένα ενοποιό όραμα. Η Ιστορία διδάσκει ότι οι άνθρωποι αντιστέκονται όποτε ένα όραμα, μια ελπίδα τους φέρνει πιο κοντά. Το πλήθος κόσμου που μαζεύτηκε στα Δικαστήρια εκείνο τον Οκτώβρη που δικαζόταν η Χρυσή Αυγή απαρτιζόταν από ανθρώπους πρόθυμους να αντισταθούν, να κάνουν κάτι. Αυτό το πλήθος ασφαλώς διέθετε μεγαλύτερη δυναμική από τον ετερόκλητο κόσμο που διαδήλωσε προσφάτως για τα Τέμπη. Αυτός ο κόσμος δυνάμει αντιστέκεται. Αυτός ο κόσμος περιμένει τη στιγμή. Η άλλη πλευρά το γνωρίζει, το φοβάται. Θα συμβεί. Αργά ή γρήγορα.

Και η Αριστερά; Συνομιλεί με αυτόν τον κόσμο που ψάχνει τρόπους να αντισταθεί; Με το πλήθος του Εφετείου ή με τον ετερόκλητο κόσμο που σήμερα διαδηλώνει για τα Τέμπη; Ακόμη και οι δημοσκοπήσεις μας δείχνουν έναν κόσμο που ασφυκτιά κάτω από το σάβανο-τραχανά, κι όμως τα αριστερά κόμματα δεν καταφέρνουν να προσφέρουν μια πειστική εναλλακτική εκπροσώπησης... Γιατί;

Μιλήσαμε προηγουμένως για το πνεύμα της εποχής, για την κατάσταση των πραγμάτων σήμερα. Η Αριστερά δεν ασχολείται με αυτά. Η Αριστερά όπως και η Αναρχία παραμένει μπλεγμένη, εγκλωβισμένη, εν συγχύσει μέσα στα φθαρτά πολιτικάντικα παιχνίδια που τους κανόνες τους ορίζει το σύστημα. Ποιος είναι ο σημαντικότερος κανόνας; Η Είδηση. Σε βομβαρδίζω με είδηση. Κάθε μέρα μια βροχή από δυσσιώνες ειδήσεις. Κάθε μέρα μια δόση εθισμού στη βαρβαρότητα. Κάθε μέρα μια πολιτικάντικη μάχη που δεν έχει κανένα νόημα για τον αδύναμο, τον φτωχεμένο, τον γυμνό από όραμα, ελπίδα, κοινότητα, ταυτότητα, πραγματική, υλική, αλληλέγγυα ζωή. Όχι, δεν αφορά την Αριστερά η κυρίαρχη κουλτούρα, δεν παρεμβαίνει δυναμικά στους διαύλους που τη διαμορφώνουν (και δεν εννοώ να παίζει στα κοινωνικά δίκτυα που οι κανόνες τους είναι επίσης θωρακισμένοι με τις επιταγές του σιδερόφρακτου κράτους). Η Αριστερά αγνοεί τα αφύλακτα πεδία της σύγχρονης ιδεολογικής μάχης, δεν διαμορφώνει τα δικά της ιδεολογικά πεδία μάχης, παίζει σταθερά με τους όρους του στημένου παιχνιδιού της εξουσίας. Αριστερά, σήμερα, πολύ φοβάμαι, σημαίνει Απάρνηση.